
**Næringspolitisk program for perioden
2025 – 2027**

INNOVOLD

Introduksjon.....	3
100-dagers plan.....	4
Kap. 1. Kapital til vekst og innovasjon.....	6
Kap. 2. Forenkling og effektivisering.....	8
Kap. 3. Næringsdrivende og gründere.....	10
Kap. 4. Energipolitikk.....	11
Kap. 5. Næringslivet trenger lærlinger og fagkompetanse!.....	12
Kap. 6. Arbeidsliv.....	13
Kap. 7. Trygdeytelser.....	14
Kap. 8. Internasjonal handel og rammevilkår.....	15
Kap. 9. Offentlig kapital – lokale arbeidsplasser.....	16
Kap. 10. Små og mellomstorebedrifers rolle i det grønne skiftet.....	17
Kap. 11. Næringsvennlige byer og distrikter.....	18

Høyt og tydelig – for norsk næringsliv!

SMB Norge jobber for et samfunn der små og mellomstore bedrifter blir løftet frem og gitt den anerkjennelsen og respekten de fortjener. SMB Norges oppgave er å være en ambassadør for dette.

Bak bedriftene står det flere tusen bedriftseiere, som gjennom sitt arbeid skaper arbeidsplasser for seg selv og andre. De skaper liv i lokalsamfunnet og de bidrar til fellesskapet. At de tjener penger er en viktig forutsetning, men det er ikke hovedmotivasjonen for mange bedriftseiere. Det er den indre motivasjonen av å lykkes, og gleden ved å jobbe med noe man brenner for, som er avgjørende.

De små og mellomstore er verdifulle!

SMB Norge sørger for at de som skaper arbeidsplasser får en stemme i den offentlige debatten. Det som forener oss, er de utfordringene og mulighetene det innebærer å drive en bedrift i Norge.

Små og mellomstore bedrifter utgjør 99 prosent av norsk næringsliv. De er ryggraden i norsk økonomi, og de representerer folkesjela i Norge.

SMB Norge skal synliggjøre at det er i alles interesse å legge til rette for bedriftene. Vi skal sette søkelyset på de utfordringene som mange møter i hverdagen, men vi skal også trekke frem den ekte bedriftsgleden mange får ved å drive sin egen bedrift. Norske bedriftseiere er hverdagshelter! Uten deres utrettelige arbeid, stopper Norge opp.

100-dagers plan for en enklere hverdag for små og mellomstore bedrifter

SMB Norges forslag til saker regjeringen kan gjennomføre de første 100 dagene.

SMB Norge vil foreslå følgende saker som regjeringen snarest etter valget kan vedta og gjennomføre – for en bedre politikk ovenfor små og mellomstore bedrifter:

Kapital til vekst og innovasjon

1. Norskeide firmaer skal ikke måtte betale skatter og avgifter som utenlandske firmaer har unntak for. Det er derfor viktig at vi allerede nå fjerner skatt på arbeidende kapital allerede fra og med 2026.
2. Fjerne arbeidsgiveravgiften på lærlinger.
3. Næringslivet bør få økt avskrivningssats på nyttekjøretøy for å kompensere for økte bompenger og drivstoffavgift.
4. Små og mellomstore bedrifter må også inkluderes i ordningen «Norgespris» på strøm, så lenge den ordningen er gjeldende, med mulighet for en fastpris tilsvarende for husholdningene. Det kan settes en grense på maksimalt forbruk pr måned innenfor ordningen.

Forenkling og effektivisering

5. Revisorplikten heves fra dagens grense på 7 mill kr i driftsinntekter til 15 mill kr.
6. Grensen for innrapportering av merverdiavgift en gang i året heves fra 1 mill kr til 3 mill kr.
7. Innføring av krav om samme svarfrister fra det offentlige som det offentlige pålegger selskaper. En offentlig instans skal ikke kunne gi et selskap kortere svarfrist, enn de har gitt seg selv.
8. Innføring av samme praksis for bedrifter som for personer om at man er uskyldig til det motsatte er bevist. Offentlig myndighet skal ikke kunne sette fram påstander som det så er opp til bedriften å motbevise.
9. Reduksjon av dokumentasjonsmengden for bedriftene må igangsettes. Innføre mål om å reduseres rapporteringsmengden for små og mellomstore bedrifter med 35%, tilsvarende det EU nå gjør.

10. Gjeninnføre “lille Doffin” for mindre kontrakter med forenklet kunngjøring.

Kapital til vekst og innovasjon

11. Fjerne totalforbudet mot innleie av arbeidskraft ved midlertidig behov i Oslo, Akershus, Østfold, Buskerud og Vestfold, og gjeninnføre muligheten for midlertidig ansettelse på generelt grunnlag.
12. Endre terskel fra 5 til 10 ansatte før krav om å ha verneombud trer i kraft.
13. Stortinget må innføre tiltak for å redusere sykefraværet og belastningen for kostnadene for små og mellomstore bedrifter.
14. Aktiv sykemelding må forbedres, slik at man kan være på jobb så mye man orker og når man kan bidra.
15. Det må innføres et «fast-track»-system for arbeidstillatelser (maks 4 uker), for å sikre arbeidskraft som mangler i Norge.

SMB NORGE

Kapital til vekst og innovasjon

Skaper vi flere nye jobber, øker vi skatteinntektene. De er en forutsetning for å finansiere vår felles velferd. Flere nye jobber gir arbeidssøkere mulighet til å bli inkludert i samfunnet, samt få jobb der man bor.

SMB Norge mener at veksten i norsk næringsliv må komme fra de små og mellomstore bedriftene. Små og mellomstore bedrifter i Norge er avhengig av kapital for å vokse. Skal flere bedrifter lykkes og arbeidsplasser sikres, må det bli lettere for bedriftene å få tilgang på kapital for å investere.

SMB Norge mener:

- Privat norsk eierskap må styrkes ved at formuesskatten fjernes, i første omgang på arbeidende kapital.
- Det må innføres flere og bedre skatteincentiver for å investere i småbedrifter og gründerselskaper. Innføre skatteincentiver for private investorer som satser på små og mellomstore bedrifter (inspirert av Storbritannias EIS-ordning, USAs SBA).
- Arbeidsgiveravgiften må reduseres og differensieres etter bedriftenes størrelse og geografiske tilhørighet.
- Gründerlån og tilskudd i tidlig fase må styrkes. Vurdere opprettelsen av gründerkonto, med skatteutsettelse på tilbakeholdt overskudd, for å bygge egenkapital i tidligfase-selskaper.
- Skattefradrag på hjemmetjenester, lik den svenske ROT- og RUT-ordningen, bør benyttes som et virkemiddel mot svart arbeid.
- Små og mellomstore bedrifter skal for mindre skatteposisjoner ha en objektiv rett til å beholde disse uavhengig av bytte av eierskap eller motiver.
- Kredittkortavgift må fjernes fra salgsleddet.

- Hver bedrift skal ha et bunnfradrag tilsvarende minstefradrag for personlig skatteyttere.
- Fullt MVA-fradrag for alle virksomhetsrelaterte kostnader.
- Utvide ordningen om årstermin for merverdiavgift for små bedrifter fra én mill. kr til tre mill. kr. i omsetning.
- Revisorplikten heves fra dagens grense på 7 mill kr i driftsinntekter til 15 mill kr.
- Differensiere satsene for tvangsmulkt etter bedriftenes størrelse, slik at dagsatsene blir lavere.
- Forenkle skatteinnbetalingen for enkeltpersonsforetak ved å endre fra forskudds- til etterskuddsbetaling.
- Mulighet for eiere av selskaper til å spare skattefritt i selskapet, for å opparbeide seg en «buffer».
- Det innføres opptjening av pensjonspoeng på utbytte for aksjeposter over en viss størrelse, siden dette beskattes som lønn.
- Utvidet fritaksmodell hvor man gir enkeltstående små og mellomstore bedrifter samme skattefordeler som holdingselskaper.
- Skatteinsentiver for bedrifter som ansetter personer utenfor arbeidslivet (seniorer, nyankomne, langtidsledige).
- Norge skal være et attraktivt land for å etablere og drive næringsvirksomhet i. For å sikre god tilflyt av kapital og kompetanse samt tilrettelegge for at selskaper kan skaleres globalt, må reglene for Exit-skatt som ble implementert i 2024 tilbakeføres.

Forenkling og effektivisering

Utfylling av skjemaer og rapportering til mange ulike offentlige etater, er tid- og kostnadskrevende for små og mellomstore bedrifter. Derfor er det nødvendig med ytterligere forenkling av regelverk og byråkrati, for å gjøre hverdagen enklere for små og mellomstore bedrifter.

Gjennom å innføre mikroselskaper som egen selskapsform for de minste aksjeselskapene, vil man oppmuntre til ansettelser med færre administrative byrder, færre rapporteringsplikter og lavere skatte- og

avgiftstrykk. For mikroselskapene mener SMB Norge at kravet til aksjekapital settes til én krone, og det skal ikke være gebyrer for etablering av mikroselskap.

Videre ønsker vi en «fredningsperiode» for skatter og avgifter, «fredningsperiode» for spørreundersøkelser fra SSB og andre offentlige organer, bunnfradrag for arbeidsgiveravgiften slik at man kan ha en til to ansatte avgiftsfritt, unntak fra plikten til å utarbeide årsregnskap for mikroselskaper opp til en viss størrelse i omsetning og balansekapital, unntak for arbeidsgivers plikt til å foreta utleggstrekk i ansattes lønn og det skal være tillat med midlertidig ansettelser.

SMB Norge mener:

- For hver ny regulering som foreslås, skal to eksisterende fjernes eller forenkles.
- Offentlige etaters adgang til å be om opplysninger som det offentlige allerede har mottatt, må begrenses.
- Skatterapportering må forenkles for alle bedrifter.
- Alle skjemaer som må fylles ut årlig og som stort sett ikke har endringer fra året før bør ha et svaralternativ hvor man kan svare «ingen endringer».

- Småbedrifter skal ha større fleksibilitet ved oppsigelser, og det må gjeninnføres mulighet for midlertidig ansettelser på generelt grunnlag.
- Gjøre det enklere og raskere å opprette bankkonto for nyetablerte bedrifter.
- Forenkle og gjøre offentlige støtteordninger for små og mellomstore bedrifter mer synlige.
- Gjennomgang av alle gebyrer som pålegges bedriftene, med mål om å fjerne gebyrer og redusere nødvendige gebyrer til selvkost. Gjelder blant annet gebyrer hos Brønnøysundregistrene, gebyrer til FoU, gebyr ved besøk fra statsforvalter. Gjennomgangen bør også inkludere bøter som i dag kan gis bedriftene, og vurdere en reduksjon av muligheten til å gi bøter til næringslivet og reduksjon av størrelsen på disse.
- Innføre mikroselskaper som egen selskapsform for de minste aksjeselskapene.
- Forvaltningsloven og Plan- og bygningslovens regler om maksimal saksbehandlingstid må overholdes. Overskridelse av oppgitt frister skal medføre reduksjon av gebyrer og erstatning ved forsinket oppstart av prosjekter.
- Innføring av krav om samme svarfrister fra det offentlige som det offentlige pålegger selskaper. En offentlig instans skal ikke kunne gi et selskap kortere svarfrist, enn de har gitt seg selv.
- Innføring av samme praksis for bedrifter som for personer om at man er uskyldig til det motsatte er bevist. Offentlig myndighet skal ikke kunne sette fram påstander som det så er opp til bedriften å motbevise.
- Automatisk erstatningsplikt for offentlige myndigheter som gjennom sine kontrolltiltak og/eller begrensninger påfører bedrifter utgifter, og hvor det konkluderes med at bedriften ikke har brutt lover og regler.
- Reduksjon av dokumentasjonsmengden for bedriftene må igangsettes. Innføre mål om å reduseres rapporteringsmengden for små og mellomstore bedrifter med 35%, tilsvarende det EU nå gjør.

Næringsdrivende og gründere

For at flere skal våge å starte for seg selv, må regelverket for selvstendig næringsdrivende forbedres. SMB Norge arbeider derfor for gode, forutsigbare sosiale rettigheter for næringsdrivende.

SMB Norge mener:

- De sosiale rettighetene til selvstendig næringsdrivende i større grad likestilles med øvrige arbeidstakere.
- Rettssikkerheten til næringsdrivende må styrkes.
- Arbeidsgiver skal ikke fungere som innkrevingssentral for det offentlige.
- Organisasjonsfriheten skal etterleves som et ukrenkelig prinsipp.
- Bedre reglene for opsjonsbeskatning slik at flere ansatte tar del i verdiskapingen i oppstarts- og vekstbedrifter.
- Innføre gründer- og investorvisum («fasttrack»-ordning).
- At det innføres en kommunal veileder- og mentorordning for nye gründere.

Energipolitikk

Dagens energipolitikk rammer små og mellomstore bedrifter hardt. Tilgang til rimelig, fornybar kraft har vært ett av få konkurransefortrinn som næringslivet i Norge har hatt, men med de siste års uforutsigbare og høye priser på kraft har næringslivet fått en tøffere hverdag.

Strøm i dag produseres til en lav selvkost, og hele kraftsystemet må gjennomgå for at man legger til rette for at tilgang på rimelig strøm igjen kan bli et konkurransefortrinn.

SMB Norge mener at Stortinget må sette ned et utvalg for energisikkerhet.

Utvalget skal ha som mandat å

sette grenser for hvor mye nedtrapping i vannreservoarene som kan aksepteres før salg til utlandet skal stanses. Sikkerhetsnivået skal være så høyt at man unngår å selge kraft ut av landet i perioder av året hvor vi selv kan stå i fare for kraftunderskudd. Norske kraftprodusenter skal ikke kunne ta høyere påslag til norske forbrukere og næringsliv enn det som er vanlig i øvrig varehandel innen industrien. I praksis betyr dette at når «vannet renner over», og vi selv ikke kan nyttiggjøre kraftproduksjonen så kan energiprodusentene selge kraften ut av landet til den pris markedet er villig til å betale.

SMB Norge mener:

- Små og mellomstore bedrifter må også inkluderes i ordningen «Norgespris» på strøm, så lenge den ordningen er gjeldende, med mulighet for en fastpris tilsvarende for husholdningene.
- Dagens energipolitikk gjennomgås, med sikte på å gjeninnføre stabile og forutsigbare priser på kraft, som skal tilbys norske bedrifter og husholdninger.
- Bedrifter i regioner der strømkabler er koblet til utlandet skal ikke lide for at betalingsvilligheten i andre enden er høy. Pris-smitte skal ikke føre til konkurransevridning.

Næringslivet trenger lærlinger og fagkompetanse!

Fagarbeidere er en ettertraktet ressurs i arbeidslivet. Samfunnet har et enormt ansvar for å bedre statusen til yrkesfagene og sørge for at flere fullfører. Det betyr at skolen, politikere, foreldre og bedrifter må dra i samme retning for å snu utviklingen. Vi må tenkte nytt om utformingen av skolehverdagen til elevene, og sørge for at det finnes nok lærlingplasser ute i bedriftene.

Respekten for fagarbeidere og statusen til yrkesfaglinjene må heves. For at

norske bedrifter skal være konkurransedyktige med hensyn til arbeidskraft og oppdrag, må satsingen på kunnskap og kompetanse styrkes.

SMB Norge mener:

- Den nasjonale fraværsgrensen må videreføres.
- Lærlingtilskuddet må økes til det samme nivået som en elev som går studiespesialiserende.
- Vi trenger mer praktiskrettet teori på yrkesfag.
- Det offentlige må jobbe målrettet med å øke antall lærebedrifter og lærlingeplasser.
- Fjerne arbeidsgiveravgiften på lærlinger.
- Videreføre opplæringskontorene som et bindeledd mellom bedriftene, skolene og lærlingene.
- Forenkle reglene for godkjenning av fagutdanning fra utlandet når det er kompetanse som bedriftene trenger.
- Innføre nytt obligatorisk skolefag, på for eksempel 10 timer i løpet av et skoleår, på videregående, som gir kunnskap om det å starte og drive egen bedrift.

Arbeidsliv

SMB Norge ønsker et trygt og anstendig arbeidsliv. Samtidig må vi passe på at regelverket ikke blir et hinder for bedriftens muligheter til vekst og verdiskaping.

Spillereglene i arbeidsmiljøloven må være like for alle bedrifter. Fremforhandlede ordninger i en hovedbedrift på et prosjekt må også gjelde for deres underleverandører, uavhengig av om de er organisert eller ikke. Uorganiserte bedrifter må også få muligheten til å forhandle med sine ansatte om unntak i lovens bestemmelser der det gis adgang for dette, så lenge arbeidstilsynet godkjenner avtalen.

SMB Norge mener:

- Fremforhandlede ordninger i en hovedbedrift må også gjelde for underleverandører på samme prosjekt.
- Der loven åpner for det, bør arbeidstaker og arbeidsgiver i en uorganisert bedrift få anledning til avtale avvik fra arbeidsmiljølovens bestemmelser.
- Arbeidsgivers lønnsplikt må utgå ved permittering.
- Begrensninger i lovverket på innleie fra bemanningsforetak må oppheves.
- Fjerne totalforbudet mot innleie av arbeidskraft ved midlertidig behov, som er innført i deler av landet.
- At organisasjonsfriheten må respekteres, og dermed fjerne kravet om særavtaler med store fagforeninger for å få unntak fra forbudet mot innleie av midlertidig arbeidskraft.
- Endre terskel fra 5 til 10 ansatte før krav om å ha verneombud trer i kraft.

Trygdeytelser

Norge har et høyt sykefravær sammenlignet med andre OECD-land. Vi har i tillegg verdens mest generøse sykelønnsordning. Det gir store kostnader for bedriftene og velferdsstaten. SMB Norge mener det må brukes nye virkemidler for å få ned sykefraværet. Vi ønsker derfor å innføre en egenandel for korttidsfravær, slik at det alltid vil lønne seg å jobbe. I tillegg må staten ta en større del av regningen for sykelønnen, da det er staten som legger begrensninger i lovverket på bedriftenes muligheter for å innrette arbeid og oppfølging.

SMB Norge mener:

- Stortinget må innføre tiltak for å redusere sykefraværet og belastningen for kostnadene for små og mellomstore bedrifter.
- Sykelønnsordningen må differensieres etter bedriftenes størrelse. Ved sykdom som inntreffer i bedrifter med inntil 20 ansatte følger denne delingsmodellen mellom bedrift og staten:
  - * 1 dagen sykefravær dekkes 100 % av staten.
  - * 2 –15 dagen dekker staten og bedriften 50% hver.
  - * Fra den 15 dagen dekket staten 100% av sykefraværet.
- Det bør innføres en egenandel på 20 prosent fra første fraværsdag slik at man får utbetalt 80 prosent av full lønn.
- Bedrifter med lavt sykefravær bør få redusert arbeidsgiveravgift.
- Aktiv sykemelding må forbedres, slik at man kan være på jobb så mye man orker og når man kan bidra.
- Trygdeytelser må graderes mot inntekt, i stedet for meldekort.
- Loven må endres slik at gradvis fall i inntekt på grunn av langtidssykdom kompenseres ved fastsetting av sykepenger, AAP og uføretrygd.

Internasjonal handel og rammevilkår

Norsk næringsliv er tjent med åpenhet mellom de europeiske landene og våre viktigste handelspartnere. Norsk næringsliv nyter godt av tilgangen til EU og det indre markedet gjennom EØS-avtalen. Det er helt klart utfordringer med EØS-avtalen, men SMB Norge mener at norsk næringsliv er tjent med å gjøre den bedre innenfra enn utenfor

I tillegg til å styrke våre relasjoner med Europa, skal SMB Norge være en ambassadør for å styrke vårt nordiske fellesskap.

Åpenhet og samarbeid på tvers av landegrenser er en forutsetning for økonomisk vekst og velferd. Norsk næringsliv står sterkere sammen med våre nordiske og europeiske handelspartnere enn vi gjør alene.

SMB Norge mener:

- Norsk næringsliv er tjent med at Norge opprettholder sitt EØS-medlemskap.
- Det må innføres en felles nordisk transportplan.
- Det må satses på fellesnordisk bedrifts- og arbeidsmarked, og arbeides aktivt mot grensehindre mellom de nordiske landene.
- Norge bør intensivere arbeidet med å få flere frihandelsavtaler, samt oppdatere eksisterende frihandelsavtaler.
- Inngå flere bilaterale investeringsavtaler. Dette for å beskytte norske investeringer i utlandet, spesielt i land der den politiske og økonomiske situasjonen er ustabil, og sikre norske små og mellomstore bedrifter kan konkurrere på lik linje med bedrifter i andre land.
- Det må innføres et «fast-track»-system for arbeidstillatelser (maks 4 uker), for å sikre arbeidskraft som mangler i Norge.

Offentlig kapital – lokale arbeidsplasser

Små og mellomstore bedrifter må i større grad få ta del i omsetningen som skjer via offentlige innkjøp. Muligheten til å legge til rette for små og lokale bedrifter finnes i regelverket og må benyttes. Offentlige innkjøpere må forstå verdien i tilgjengelighet og lokale arbeidsplasser.

SMB Norge mener:

- Det offentlige må i større grad bruke frivillig kunngjøring og utforme konkurransegrunnlaget i anbudene på en måte som gir små og mellomstore bedrifter anledning til å delta.
- Lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter må endres slik at man kan prioritere lokalt og regionalt næringsliv i kommunale og fylkeskommunale anbud.
- Dele opp kontrakten ved større anbud og ikke stille strengere krav enn nødvendig.
- Gjeninnføre "lille Doffin" for mindre kontrakter med forenklet kunngjøring.
- I større grad vektlegge miljøgevinsten ved å bruke lokale aktører.
- Ordningen med SkatteFUNN må styrkes.
- Småbedriftene må få plass i fremtidige utvalg som skal utrede endringer i lov om offentlig anskaffelser.

Små og mellomstore-bedrifiers **rolle i det grønne skiftet**

All den tid små og mellomstore bedrifter utgjør ryggraden i norsk næringsliv, er det viktig at også bedriftene i sektoren bidrar til at vi lykkes med den nødvendige omstillingen av norsk økonomi. Likevel vil SMB Norge advare mot en politikk der det grønne skiftet skaper røde bunnlinjer i bedriftene. Derfor er det viktig at myndighetene bidrar til å redusere og fjerne hindringer for at små og mellomstore bedrifter skal kunne bidra med grønn innovasjon.

SMB Norge mener:

- Innføre «Grønt SMB-fond» med hurtigspor, som da vil være en forenklet ordning for mindre bedrifter, minimalt byråkrati og med støtte til konkrete energitiltak (isolering, varmestyring, LED m.m.).
- Særnorske, strenge klimagastiltak som fører til at næringsaktivitet og arbeidsplasser flyttes til andre land, må unngås.
- Skatte- og avgiftssystemet bør brukes aktivt for å fremme grønn omstilling, fortrinnsvis gjennom lavere skatter og avgifter for positive klima- og miljøtiltak.
- Forenkle støtteordninger og gjøre disse lett tilgjengelig for små og mellomstore bedrifter.

Næringsvennlige byer og distrikter

I et langstrakt land som Norge er det ikke mulig å komme unna transport av varer og materiell på vei. En stadig større andel av transportselskaperes kostnader går til bompenger. SMB Norge mener at økte avskrivningssatser på nyttekjøretøy vil kunne kompensere for noe av dette og samtidig gi ett incitament for å skifte til mer miljøvennlige og trafikksikre nyttekjøretøy

SMB Norge mener:

- Politikerne må prioritere samferdsel og infrastrukturløsninger som gjør det mulig å opprettholde spredt bosetting og arbeidsplasser over hele landet.
- Stortinget bør gjennomføre et nasjonalt løft for å ta igjen etterslepet på fylkesveiene og offentlig transport.
- Næringslivet bør få økt avskrivningssats på nyttekjøretøy for å kompensere for økte bompenger og drivstoffavgift.
- Det må legges til rette for parkering for næringslivet i byer og tettsteder og pendlerparkering.
- En større andel av selskapsskatten bør tilfalle kommunene som en direkte stimulans for å legge til rette for næringsutvikling.

Pendlerfradraget må økes for å styrke rekrutteringsmulighetene for små og mellomstore bedrifter i distriktene.

